

Prevence škodlivého užívání alkoholu a lobbying ve 21. století – nové publikace OECD

09. 07. 2021

11.6.2021 - V květnu 2021 vydalo OECD publikaci věnující se možnostem v prevenci škodlivého užívání alkoholu, ve stejném měsíci byl OECD publikován také dokument zabývající se tématem lobbyingu.

Preventing Harmful Alcohol Use

Výdaje na zdravotní péči rostou (nejen v souvislosti s pandemií). Zdraví jako jeden z určujících parametrů pro fungování jednotlivců i společnosti nyní vystupuje více do popředí. OECD tentokrát věnuje pozornost vhodné kombinaci opatření ke snižování škodlivého užívání alkoholu. Oproti očekáváním nejde výlučně pouze o zdražování, vyšší zdanění nebo jinou regulaci. Zásadní roli může hrát též modifikace spotřeby skrze poskytování spotřebitelských informací. Restrikce nejsou jedinou cestou – obdobně jako v případě potravin a nápojů s vysokým obsahem tuku, cukru, soli či kofeinu dle zkušeností z IT, DK nebo HU není zdanění tím jediným účinným faktorem, který vede ke změnám chování spotřebitelů či k novým zdravějším recepturám u výrobců a retailu. Česká republika se již dlouhá léta umísťuje na předních příčkách všech dostupných žebříčků konzumace alkoholu nebo soli. Přitom se škodlivým užíváním alkoholu podobně jako s dopady konzumace přeslazených, přesolených nebo tučných výrobků se potýkají zejména nízkopříjmové skupiny obyvatel. Alkoholové poškození jater je v ČR druhou nejčastější příčinou úmrtí u žen ve věku 20-54 let. Podobně jako se škodlivým užíváním alkoholu se má situace u boje s obezitou. V této oblasti nejsou neznámým jevem snahy o nezařazení jistých výrobků do skupiny „nezdravých“ (podléhajících větším restrikcím) a tlaky na vyjednání výjimek. Lobbying proto představuje další z témat, kterým OECD věnuje svou pozornost.

Lobbying in the 21st Century

OECD přijala před deseti lety doporučení pro posílení transparentnosti a integrity při lobování. Šlo o reakci na praktiky lobbyingu, které vedly k deregulaci a byly jedním z faktorů stojících u počátku finanční krize v roce 2008. Doporučení uznává lobování za legitimní způsob ovlivňování a informování vlád, který je součástí demokracie a který vytvářením inkluzivní politiky vede k větší informovanosti a v konečném důsledku k lepším opatřením. V určitých momentech však může politika místo inkluze začít brát v úvahu převážně úzce vymezené zájmy na úkor zájmu veřejného. Pak jde o vliv nepřiměřený, který zasluhuje bližší pozornost zejména v dnešním komplexním komunikačním prostředí sociálních médií a širokého spektra zájmových skupin jako jsou nevládní organizace, think tanky nebo rostoucí vlivy zahraničních vlád. Zpráva OECD hodnotí pokrok, kterého země dosáhly při provádění zásad OECD pro transparentnost a integritu v lobování. Odráží nové výzvy a rizika související s mnoha způsoby, jakými se zájmové skupiny pokoušejí ovlivňovat veřejné politiky, a reviduje nástroje přijaté vládami k účinnému zajištění nestrannosti a spravedlnosti v procesu veřejného rozhodování. Cílem je zvýšit důvěru v proces, kterým vznikají veřejné politiky např. v oblasti klimatu, zemědělství nebo boje s obezitou.

Mgr. Radek Stránský
Odbor zahraničně obchodní spolupráce